

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

SAWAKO ARIYOSHI

RÂUL
DESTINELOR

Traducere din japoneză și note de
ANGELA HONDRU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Mihaela Pascu-Oglindă
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Marilena Brînzan
DTP: Dragoș Dumitrescu, Veronica Dinu

Tipărit la Livco Design

SAWAKO ARIYOSHI

KINOKAWA

Copyright © 1959 by Tamao Ariyoshi

First published in Japan in 1959 by Chuokoron-Sha, Tokyo

Romanian translation rights arranged with Tamao Ariyoshi through

Japan Foreign-Rights Centre / Simona Kessler & Associates Agency Ltd.

All rights reserved

© HUMANITAS FICTION, 2024,

pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ARIYOSHI, SAWAKO

Răul destinelor / Sawako Ariyoshi; trad. din lb. japoneză și note

de Angela Hondru. – București: Humanitas Fiction, 2024

ISBN 978-606-097-439-0

I. Hondru, Angela (trad.; note)

821.521

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723 684 194

PARTEA I

Toyono, în vârstă de șaptezeci și șase de ani, urca hotărâtă treptele, ținându-și nepoata de mână. Părul ei cărunț, parcă multă vreme dat uitării, fusese prins într-un coc frumos, cu trei zile în urmă, de o coafeză din Wakayama. Totuși, cârlionții de la tâmple și cocul ieșeau prea mult în evidență pentru vârsta ei. Deși încărunțise de tot, nu era greu de ghicit cât fusese de frumos și de bogat în tinerețe, dacă și acum te fermeca. Nu-și pierduse câtuși de puțin strălucirea.

Îmbrăcată într-un chimono căptușit, elegant, cu un imprimu ce vrăjea privirile, impunătoarea matroană a familiei Kimoto urca țațoșă treptele de piatră, lăsând impresia că ea își ajută nepoata, și nu invers. Pe chip îi stăruia azi o hotărâre legată poate de părăsirea familiei Kimoto de către Hana, care urma să se mărite.

Ceața dimineții la început de primăvară învăluia Kudo-yama. Hana simțea forța bunicii în mâna stângă și urca treptele tăcută. Părul lucios îi fusese strâns într-un coc înalt în stil *shimada*, așa cum purtau femeile nemăritate la vremea aceea. Sub stratul gros de pudră i se ghicea îmbujorarea. Hana îmbrăcase un chimono elegant, liliachiu, iar pungulița cu accesorii ce-i atârna la gât de un șnur se termina cu niște ciucurei ce păreau să se zbată în aer. Era atât de emoționată, încât chiar i se părea că le aude freământul lin. Mâna bunicii

se străduia parcă să-i transmită nepoatei și regretul că fata avea să părăsească familia Kimoto după douăzeci de ani și să aparțină altei familii.

Preotul de la Jison-in¹, care aflase cu o zi înainte despre vizita lor, le-a întâmpinat în fața sanctuarului Miroku. Nu era totuși îmbrăcat ceremonios, pentru că i se atrăsese atenția că nu i se cere să țină slujbă. I-a adresat o plecăciune politicoasă enoriașei.

— Vă felicit din suflet! E o zi măreață astăzi, a zis preotul.

— Vă mulțumim, a răspuns Toyono cu respectul cuvenit. Vă rugăm să ne iertați că am venit așa devreme.

Preotul a anunțat-o că a lăsat deschisă încăperea în care se oficiau rugăciunile și nu-i rămânea decât să-l cheme, dacă dorea, printr-o bătaie din palme. A plecat imediat, îndreptându-se către chiliile dinspre miazănoapte. Și-a amintit că Toyono solicitase să fie lăsată singură cu nepoata.

Toyono l-a urmărit cu privirea până a dispărut din raza vizuală, și apoi s-a întors spre Hana. Era încântată că e înaltă și că arată bine. Cele două au pornit spre Mausoleul Miroku, unde se aflau rămășițele pământești ale mamei lui Kōbō Daishi².

— Femeilor le este interzis să urce până în vârful Muntelui Kōya, dar li se permite să ajungă până la Jison-in. De aceea, locul acesta se numește „Kōya pentru femei“. Știi asta, nu?

— Da, a răspuns Hana.

— Presupun că ai aflat că Sfântul Kōbō Daishi i-a apărut în vis renumitului preot Kishin, căruia i-a spus: „Decât să mi te închini mie de zece ori, mai bine închină-te mamei mele de nouă ori“.

1. *-tera, -ji, -in* sunt sufixe care marchează temple budiste.

2. Kōbō Daishi (774–835), călugăr budist japonez, fondatorul Școlii budiste Shingon.

- Nu cunosc bine povestea.
- E scuzabil că nu știi amănunte, doar ești femeie!
- Așa e.

Toyono a împreunat mâinile a rugăciune și a închis ochii. Hana se pregătea și ea să se roage, așa că și-a adus palmele laolaltă, dar a uitat să închidă ochii în clipa în care a zărit înșirate pe stâlpul din fața altarului amulete în formă de sân. Erau rotunde, din bumbac mătăsoș *habutae*¹, iar în mijlocul lor se ițeau ridicături mici care arătau ca niște sfârcuri. Aparțineau credinței populare legate de cultul sânelui, și credinței în mama lui Kōbō Daishi și în Bodhisattva Miroku, privind nașterea, alăptarea, creșterea copiilor. Acopereau tot stâlpul, de sus până jos, și erau de diferite dimensiuni: de la cele de mărime naturală până la unele care nu depășeau trei centimetri. Cele două sau trei mai noi erau însă albe, dar pe celelalte talismane le bătuseră ploile și vântul, înnegriindu-le. Pentru Hana nu constituiau o noutate, dar astăzi o fermecau parcă în mod cu totul special. Poate pentru că foarte curând avea să-i vină și ei rândul să aducă unul drept ofrandă, la fel ca mama când o purtase în pânțec sau ca bunica, Toyono, cu zeci de ani în urmă, înainte să-l nască pe tatăl ei. Hana, care învățase la Școala de fete din Wakayama, era, firește, de părere că datoria principală a unei femei era să aibă copii, pentru perpetuarea neamului. Mama ei se stinsese după nașterea urmată de o convalescență lungă și grea, astfel că Hana fusese crescută de Toyono și nu-i venea greu să priceapă de ce bunica ținuse ca ele două să rămână singure la Jison-in, netulburate de altcineva în ziua aceea specială când ea urma să se mărite. A închis ochii, liniștită. Era încă virgină și nu avea rugă de adresat la altarul dedicat viitoarelor mame. Nu-și dorea decât să fie pe aceeași lungime de undă cu Toyono.

1. Țesătură fină de mătase, folosită în trecut pentru chimonouri.

— Preotul ne-a poftit înăuntru. Vrei să mergem?

— Da.

Toyono și Hana au intrat în sala de rugăciuni și s-au așezat pe o rogojină *tatami*¹ din fața altarului, cu palmele împreunate. În dreapta se zărea portretul Sfântului Kōbō, în stânga, al mamei lui. Se spune că le făcuse însuși Kōbō. Pe al său, după ce se retrăsese pe Muntele Kōya. S-a privit în apa cristalină a unui heleșteu și a desenat exact cum se oglindea în ea. Celălalt era o mandala pe care o pictase când a visat că mama lui renăscuse ca Bodhisattva Miroku. Hana a aflat despre originea acestor portrete tot de la Toyono, la fel ca o mulțime de alte lucruri.

— Eu cam atât am avut de zis, a șoptit Toyono, întorcând privirile spre Hana. Ai grijă de tine!

— O să am.

— Pleci departe și n-o să te văd prea des. N-aveam să-ți spun ceva deosebit, însă am vrut să fim măcar un pic doar noi două.

Chiar din dimineața respectivă, Toyono a început să i se adreseze nepoatei mai elegant decât până acum, de parcă o considera deja ca aparținând altei familii. Așa se manifesta probabil amărăciunea la gândul despărțirii de cea pe care o iubea orbește. Simțind privirile bunicii ațintite asupra ei, Hana a plecat ochii, tăcută.

Toyono își iubise nepoata cu disperare, încă de mică, și făcuse tot ce depinsese de ea s-o țină mereu aproape. Gurile rele ziceau că matroana familiei Kimoto nu se prea sinchisise nici de fiul ei, Nobutaka, nici de nepotul Masataka, copleșindu-și nepoata cu întreaga dragoste de care se simțise în stare. A ei fusese ideea să o trimită pe Hana la colegiu, la Wakayama, la fel ca și pe fratele ei, Masataka, cu toate că

1. O rogojină *tatami* măsoară 1,80×0,90 m.

obiceiul nu se prea practica în rândul fetelor. Deși Toyono nu se obișnuise cu viața de la oraș, în anii aceia a suportat-o de dragul nepoatei, pentru că ținuse neapărat s-o însoțească. Toată lumea se aștepta să-i găsească Hanei soțul potrivit, pe care să-l adopte, motiv pentru care și ținuse morțiș la educația ei aleasă. De fapt, și soțul lui Toyono fusese adoptat de familia ei. Adevărul e că dorea un bărbat deosebit pentru Hana, care era frumoasă, inteligentă și avea un caracter aparte. Și-a amintit de Mio, mama Hanei, care se temea de ea, se făcea mică și tremura în clipa în care o vedea. Toyono nu voia ca Hana să trăiască aceleași sentimente de spaimă continuă. Ea nădărdjuia că, educând-o cum a fost ea educată, îi deschidea perspectivele unei vieți frumoase și bogate. Renumita familie Kimoto din provincia Ki-shū atinsese apogeul prin Hana, înflorind așa cum sugera și numele fetei. Și asta se datora și lui Toyono, care acordase educației multă atenție. Hana deprinsese secretele ceremoniei ceaiului, caligrafia frumos, cânta la *koto*, instrumentul cu treisprezece coarde, și avea chiar diplomă de specialist, ca să nu mai adăugăm că învățase de la Toyono să se exprime elegant și fermecător. Așadar, nu-i mai lipsea nimic. Făcea parte dintr-o familie aleasă și știa tot ce trebuie să știe o fată bine educată. Nici nu-i de mirare că cererile în căsătorie curgeau gărlă, nu numai din satul natal și din cel de alături, Jison, ci și din multe altele, mai îndepărtate.

Toyono clătina mereu din cap. Nu spusese nimănui că vrea pentru Hana un soț pe care să-l adopte, dar găsea fiecăruia nod în papură și-l refuza. Cel mai mult o nemulțumea poziția socială a pretendenților, care nu proveneau din familii pe placul ei. Când Hana a fost cerută în căsătorie de cel de-al doilea fiu Ōsawa, o familie veche din satul Jison, Toyono s-a opus, invocând motivul că sora ei mai mică face parte din aceeași familie, și cele două devin verișoare, deci

rude apropiate. Nobutaka, capul de drept al familiei Kimoto, avea o fire blândă și asculta cu sfințenie de Toyono. N-ar fi contrazis-o pentru nimic în lume și nici nu se simțea în stare să întrebe dacă îi căuta Hanei un soț.

În Kishū

Cresc mulți copaci.

Când vrei nevastă,

Alege cea mai frumoasă floare.

Domnișoara Kimoto din Kudoyama

E cea mai grozavă dintre toate.

Îl cântau fetițele când băteau mingea. Melodia exista de multă vreme, dar textul începuse să sufere schimbări în ultimul timp. Se folosea uneori și ca melodie de adormit copiii, cu alte cuvinte, era și cântec de leagăn. Când fusese Toyono tânără, într-un sat din apropiere, în Sudanoshō, locuia o fată foarte frumoasă, și ultimele versuri ale cântecului îi erau adresate ei:

Când vrei nevastă,

Alege cea mai frumoasă floare.

Domnișoara Sakae din Sudanoshō

E cea mai grozavă dintre toate.

Prin urmare, frumusețea se numea Sakae. Îndărătnică și mândră, Toyono era geloasă pe ea, deși nu o văzuse niciodată. Și Toyono fusese frumoasă, dar nu ca Sakae din Sudanoshō.

Hana compensa întreaga ei amărăciune de atunci, și Toyono își puna toate speranțele în nepoată. O iubea atât de mult, încât nu i-ar fi dat drumul să plece nici dacă i-ar fi cerut-o în căsătorie cineva din familia shogunului. Și totuși,

ce era de făcut? Între timp, cântecul depășise satul Kudo-yama și ajunsese renumit în întreg ținutul Ito.

În 1897, când Hana se pregătea să-și aniverseze vârsta de douăzeci de ani, după o oarecare pauză, au sosit cam în același timp două cereri în căsătorie. Una venea de la familia de nobili Suda – pe vremuri proprietarii conacului Suda –, care se număra acum printre cele mai bogate familii din regiune. Cererea s-a făcut prin intermediul familiei Niu, rude mai îndepărtate ale familiei Kimoto. Deși cunoscută pentru frumusețea ei, Sakae din Sudanoshō nu provenea dintr-o familie aleasă; ea fusese doar fată în casă la familia Suda. Toată lumea era acum cu ochii pe Hana.

— Hana trece acuși de vârsta propice măritișului, a deschis vorba Nobutaka, pe un ton precaut. Nu ești de aceeași părere, mamă?

Era prima oară când îndrăznea să i se adreseze lui Toyono atât de categoric. La vremea aceea, fetele se măritau frecvent la vârsta de paisprezece-cincisprezece ani, iar dacă depășeau optsprezece ani, se considera că era deja prea târziu. Lui Nobutaka i se părea firesc să se arate îngrijorat și a rugat-o pe Toyono să nu exagereze cu dragostea ei pentru nepoată. I-a sugerat apăsător să nu se încapățâneze până acolo, încât să afeceteze fericirea Hanei pe viață.

Toyono se opunea partidei.

— Nu o pot lăsa pe Hana în familia Suda.

— De ce nu?

— Ia gândește și tu un pic! Râul Ki curge de la răsărit la apus. Dacă cineva din familia Kimoto intră în familia Suda, înseamnă că va călători de la apus la răsărit, invers decât cursul râului. Viitoarele mirese care locuiesc de-a lungul râului Ki nu au voie să plece în amonte. Nici în ruptul capului n-o las pe Hana familiei Suda.